

In the Supreme Court of South Africa
In die Hooggeregshof van Suid-Afrika

(APPELLATE DIVISION)
AFDELING

APPEAL IN CRIMINAL CASE.
APPEL IN STRAFSAK.

1. MOSES NYEMBE: 2. ISRAEL MOTAUNG
Appellant.

versus/teen

THE STATE
Respondent.

Appellant's Attorney Pro Deo Respondent's Attorney Dep. A.G. (Jhb.)
Prokureur van Appellant Prokureur van Respondent

Appellant's Advocate J.C. van Nuland G.C. Respondent's Advocate M.G. W. Lilemoe
Advokaat van Appellant Advokaat van Respondent

Set down for hearing on 28.5.70
Op die rol geplaas vir verhoor op

(W.L.D.) Coram: van Blerk, Wessels, A.R.Kel
de Villiers Wm. A.R.

9.45 am - 10.45 am
Respondent not entered upon
a.v.

Van Blerk A.R.:

APPEL VAN BEIDE APPELLANTE VAN DIE HAND GEWYS.

GRIFIER
2.6.1970

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA.

(APPÈL-AFDELING)

In die saak tussen:

MOSES NYEMBE.....Eerste Appellant

ISRAEL MOTAUNG.....Tweede Appellant

en

DIE STAAT.....Respondent

Coram: VAN BLERK, WESSELS A.RR. et DE VILLIERS Wnd.A.R.

Verhoor: 28 Mei 1970

Gelewer: 2 Junie 1970

U I T S P R A A K.

VAN BLERK A.R.:

Die appellante, twee jong Bantoes, is
in die Witwatersrandse Plaaslike Afdeling deur Theron, R.,
skuldig bevind (a) aan moord op Joe Mokoena, (b) aan
aanranding met die opset om moord te pleeg op Isaac Sibanda en
(c) aan verkragting van Ella Sibanda.

In die geval van eerste appellant wat
negentien jaar oud is, is geen versagende omstandighede ten
aansien van die skuldigbevinding aan moord gevind nie en is

hy...../2

hy die verpligte doodvonnis opgelê; bygevolg is vonnis ten aansien van die twee oorblywende skuldigbevindings uitgestel. In die geval van tweede appellant, wat sewentien jaar oud is, is ten aansien van die skuldigbevinding aan moord versagende omstandighede gevind en is hy gevonniss tot vyf jaar gevangenisstraf ten opsigte van al drie aanklagtes wat vir die doeleindes van vonnis saamgeneem is.

Met verlof van die verhoorregter kom die twee beskuldigdes ~~inn~~ in hoër beroep. Voor ons is geen betoog ten aansien van die vonnisse gelewer nie.

Kortliks is die Staatsgetuienis dat in die aand van 6 April 1969, terwyl Isaac Sibanda, die klaer in die aanrandingaanklag, en Joe Mokoena, die slagoffer in die moordaanklag, saam met twee Bantoevrouens, Ella en Cynthia, en Enoch alias Fana in n driekamervertrek huis was, het die twee appellante, hul is vriende van Enoch, hul opwagting by die huis gemaak en is binnegelaat. Die eerste appellant het n dolk gehad en die tweede appellant n ooplemmes. Hul

het...../3

het onmiddellik vir Isaac en die oorledene op n barbaarse wyse met dié wapens aangeval. Die oorledene is doodgesteek en Isaac sodanig gewond dat sy ingewande uitgepeul het.

Die aanrandings het in die slaapkamer plaasgevind. Cynthia het na die eetkamer gevlug waar sy onder die rusbank weggekruip het. Ella het egter in die hande van die twee appellante geval. Hul het haar op die rusbank om die beurt verkrag.

Hul is daarna met haar uit en volgens haar getuienis het hul weer n hele aantal kere met geweld gemeenskap met haar gehad.

n Kort rukkie na die aanranding - dit ~~was~~ was in die vroeë oggendure - is die polisie na die huis van tweede appellant waar n Bantoesersant vergesel van n Bantoekonstabel die tweede appellant op sy bed kry lê het. Tussen sy bed en die muur is op die vloer deur die polisie n mes gevind.

Daar was bloed aan die mes. Die bloed is ontleed en bevind te behoort aan die primategroep. Van daar af is die polisie-beamptes vergesel van tweede appellant na die huis van eerste appellant waar hy gekry is, besig om sy bed op te maak.

Die Bantoekonstabel het tussen twee kussings op eerste

appellant se bed 'n dolk gekry.

Die appellante se verhaal is dat hul op 'n uitnodiging van ene Gibson Genge dié aand na dié huis gegaan het om daar 'n party by te woon; dat toe hul by die huis kom, is daar 'n party in die huis aan die gang; in die kombuis het hul bier gekoop en later in die eetkamer die geraas van 'n bakleiery gehoor. Eerste appellant het in die eetkamer gaan kyk wat aan die gang is, maar toe die kerslig in die kamer uitgedoof is, het hy en tweede appellant uit die huis gegaan. Net voor hy (eerste appellant) by die kombuisdeur uitgaan het hy 'n hou agter sy kop gevoel. Beide appellante ontken dat hul enige wapens by hul gehad het.

Die verhoorhof het die getuienis van Isaac, Cynthia en Ella aangaande die aanrandings op Isaac en die oorledene deur die twee appellante daar in die huis gepleeg, aanvaar en het ook Cynthia en Ella se getuienis aanvaar dat appellante vir Ella in die huis verkrag het. Op die getuienis van die polisiebeamptes is bevind dat die dolk in eerste appellant se besit was en dat die mes in tweede

appellant se besit was.

Die appellante se getuienis is verwerp.

Die betoog namens appellante is dat die verhoorhof n redelike twyfel moes gehad het oor die skuld van die beskuldigdes op grond van (a) die teenstrydighede in die Staatsgetuienis oor wat in die huis plaasgevind het; (b) die redelike moontlikheid dat die dolk en die mes heimelik deur ander persone geplaas is daar waar die polisiebeamptes dit gevind het, met die doel om die appellant^e_A onder verdenking te bring as die besitters daarvan.

Wat hierdie laasgenoemde punt betref, is daar geen basis voor gelê in kruisondervraging nie in die opsig dat derde persone, ander dan die polisiebeamptes self, die dolk en die mes daar kon geplaas het nie. Volgens die kruisondervraging is dit n afleiding dat die polisiebeamptes self die dolk en die mes geplaas het waar dit gekry is. So het die geleerde regter ook die getuienis verstaan. Die appellante se verhare is dat hul die wapens vir die eerste keer gesien het toe die polisie dit besit het. As dit dan

nie die polisie is wat gesuggereer word die gewaande skelm-
 stuk uitgevoer het nie, is die vraag wie anders kon dit
 gewees het? Afgesien daarvan dat die tweede appellant
 toe hy gevra is wat hy met die mes maak, aan die konstabel
 erken het dat die mes syne is en dat hy "sy vriend gehelp
 het toe hy aangeval is," is die betoog dat n onderskuiwing
 hier plaasgevind het van alle krag ontbloom.

Die verhoorhof het terdees besef dat daar
 verskille is tussen die getuienis van Isaac, Cynthia en
 Ella. Die teenstrydighede gaan oor details, soos bv., of
 al drie vertrekke n kerslig gehad het of nie, en wat elkeen
 van hul gehoor of gesien het in die angsvolle oomblikke
 van die wrede aanranding. As daar roerend eners getuig
 is oor al hierdie ondergeskikte puntjies dan sou die getuienis
 agterdog verwek het.

Ella se alleenstaande getuienis oor die
 verkragting wat buite die huis op haar gepleeg is, is nie
 as voldoende aanvaar nie, begryplik omdat daar nie stawing
 voor is nie. Maar al het sy, soos bevind is, vergroot oor

daardie aanrandings op haar beteken dit nie dat sy n ongeloofwaardige getuie is nie. Oor die verkragting wat in die huis plaasgevind het, is sy gestaaf deur Cynthia van wie die geleerde regter sê dat sy n baie gunstige indruk op hom gemaak het as n getuie.

Dit is ook betoog dat die verhoorregter nie die bystand van assessore gehad het nie en die moontlikheid bestaan dat indien die verhoorhof met assessore saamgestel was die beslissing ander⁵ kon gewees het omrede die verhoorregter nie al die teenstrydighede in die Staatsgetuienis raak gesien het nie, en verkeerdelik bevind het dat die verdediging is dat die polisiegetuies saamgesweer het.

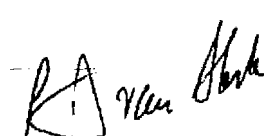
Die antwoord hierop is dat as n hof met assessore anders sou besluit het, sou dit n bespotting van die gereg gewees het.

Die appêl van beide appellante word van die hand gewys.

WESSELS A.R.

DE VILLIERS Wnd.A.R.

STEM SAAM

P.J. VAN BLERK.